

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Ürün Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Farkındalığın Artırılması için Teknik Destek

Ref No: EuropeAid/138441/IH/SER/TR

İKTİSADİ İŞLETMELER / ÜRÜN GÜVENLİĞİ & PGD ANKETİ RAPORU

Mart 2021

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

rn Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Farkındalığın Artırılması için Teknik Destek

EuropeAid/138441/IH/SER/TR

Referans No.: EuropeAid/138441/IH/SER/TR

SÖZLEŐME No. DOGER/PSMSC/TR2014/DG/02/RA-2/SER/014

İKTİSADİ İŞLETMELER / ÜRÜN GÜVENLİĞİ & PGD ANKETİ RAPORU

Mart, 2021

Bu doküman Avrupa Birliği finansal yardımıyla oluşturulmuştur. Bu yayının içeriğinden sadece Norm Consulting Danışmanlık konsorsiyumu sorumlu olup hiçbir Şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmemaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
Amaç.....	6
Araştırma Evreni.....	7
Temsil için kullanılan yöntem ve örneklem.....	7
Veri Toplama Tekniği.....	9
YÖNETİCİ ÖZETİ	10
FİRMA ÖZELLİKLERİ	15
İşyeri büyüklüğü	16
Faaliyet süresi.....	17
Bölge.....	18
Hangi sektörde faaliyette bulunuyorlar?	19
Firmanın ana faaliyet alanı nedir?.....	20
Kimlerle görüşüldü?	21
ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE PİYASA GÖZETİM DENETİMİ	22
Faaliyetleri kapsamındaki ilgili mevzuatı ve standartları biliyorlar mı?	23
Peki, faaliyetlerini bu mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?	25
Hiç bu mevzuat ve standartlara uymamaktan kaynaklı uyarı ya da ceza almışlar mı?	27
Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi ya da satışa sunulması işletmeler açısından ne derece önemli?	29
İşletmelere göre sorumluluk “üreticilerde”	31
İşletmeler kendi sektörlerini tehlikeli görüyor mu?	32
İşletmelere göre hangi faaliyetler “piyasa gözetimi ve denetimi” kapsamındadır?	34
Sektörlerinde hangi kuruluşlar yetkili?.....	36
Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?	38
Piyasa gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyorlar mı?	40
KULLANILAN SORU FORMU	44

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

TABLO LİSTESİ

Tablo 1	TUIK NUTS'a göre sınıflandırma	7
Tablo 2	Araştırma evreninin ve örneklemin işyeri büyüklüğüne göre dağılımı	8
Tablo 3	İşyeri büyüklüğü ayırımında analiz için oluşturulan, küçük, orta, büyük ölçekli firma değişkeni.....	8
Tablo 4	Analizler için bölge gruplaması	9
Tablo 5	Hangi bölge grubunda hangi il yer aldı.....	9
Tablo 6	Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmada)	23
Tablo 7	Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz? (Sektörlere göre)....	24
Tablo 8	Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmada)	25
Tablo 9	Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz? (Sektörlere göre).....	26
Tablo 10	Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmada)	27
Tablo 11	Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı? (Sektörlere göre).....	28
Tablo 12	Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmada).....	29
Tablo 13	Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli? (Sektörlere göre)	30
Tablo 14	Sektörlerinde sunulan ürünlerin, sağlığa ve çevreye tehlike oluşturabileceğini düşünüyorlar mı? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmada)	32
Tablo 15	Sektörlerinde sunulan ürünlerin, sağlığa ve çevreye tehlike oluşturabileceğini düşünüyorlar mı? (Sektörlere göre).....	33
Tablo 16	Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerini yeterli buluyorlar mı? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmada)	38
Tablo 17	Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerini yeterli buluyorlar mı? (Sektörlere göre)	39
Tablo 18	Piyasa Gözetimi ve Denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmada)	40
Tablo 19	Piyasa Gözetimi ve Denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz? (Sektörlere göre)	41

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1 Toplam çalışan sayısına göre dağılım	16
Grafik 2 Faaliyet sürelerine göre dağılım	17
Grafik 3 Firmaların bölgelere göre dağılımı	18
Grafik 4 Faaliyet alanı	19
Grafik 5 Faaliyet alanı	20
Grafik 6 Görüşülenlerin firmadaki pozisyonları	21
Grafik 7 Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz?	23
Grafik 8 Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz?	25
Grafik 9 Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı?	27
Grafik 10 Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli?	29
Grafik 11 Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir?	31
Grafik 12 Sektörlerinde sunulan ürünlerin, sağlığa ve çevreye tehlike oluşturabileceğini düşünüyorlar mı?	32
Grafik 13 Yöneticilere göre, hangileri piyasa denetimi ve gözetimindedir? (2021)	34
Grafik 14 Yöneticilere göre, hangileri piyasa denetimi ve gözetimindedir? (2019)	35
Grafik 15 Faaliyet gösterdiğiniz sektörde hangi kuruluş/kuruluşlar yetkilidir? (2021)	36
Grafik 16 Faaliyet gösterdiğiniz sektörde hangi kuruluş/kuruluşlar yetkilidir? (2019)	37
Grafik 17 Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerini yeterli buluyorlar mı?	38
Grafik 18 Piyasa Gözetimi ve Denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?	40
Grafik 19 Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır? (YÖNTEM ÖNEREN/ÖNEREMEYEN)	42
Grafik 20 Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır?	42
Grafik 21 Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünüyorlar?	43

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

GİRİŞ

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Amaç

“Ürün Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Kamuoyundaki Farkındalığın Artırılması” başlıklı Avrupa Birliği teknik destek projesi 9 Ekim 2018 tarihi itibarıyla başlamıştır. Ticaret Bakanlığı’nın faydalanıcı olduğu bu projenin genel amacı Avrupa Birliği teknik mevzuatının daha iyi bir şekilde uygulanması için ürün güvenliği mevzuatı, piyasa gözetimi ve denetimi ile uygunluk değerlendirmesi alanlarındaki farkındalığın artırılmasına katkıda bulunmaktır.

Bu hedef kapsamında da hem tüketici tarafında hem de üretim/ithalat yapan firmalar tarafında konunun farkındalığı, bilinirliği gibi temel noktaların ölçülmesi hedeflenmiştir.

Bu amaçla da, iki aşamalı bir araştırma tasarlanmıştır.

Birinci Aşama: Proje başında bir nevi ön test de sayılabilecek Tüketici ve İktisadi İşletmeler araştırmaları (11 – 29 Mart 2019 tarihleri arasında veriler toplandı). Bu aşamaya bundan sonra metin içerisinde **“2019 ya da Dönem-1”** adı kullanılacaktır.

İkinci Aşama: Proje ile ilgili farkındalık yaratmaya yönelik çalışmaların büyük çoğunluğu tamamlandıktan sonra yukarıda sözü edilen her iki kesim açısından da nasıl bir değişim olduğu yine benzer kitle ve yöntemle ikinci araştırma yapılmıştır. (17 Şubat-11 Mart 2021 tarihleri arasında veriler toplandı). Bu aşamaya bundan sonra metin içerisinde **“2021 ya da Dönem-2”** adı kullanılacaktır.

Mevcut rapor **ikinci** aşama kapsamında **iktisadi işletmelerin ürün güvenliği ve piyasa gözetimi denetimi** konularındaki farkındalığı ile ilgili olan verileri önceki verilerle karşılaştırmalı olarak içermektedir.

Araştırma Evreni

Araştırma evreni imalat sektöründe faaliyet gösteren 10 ve üzeri çalışanlı işyerleri olarak tanımlanmıştır.

Temsil için kullanılan yöntem ve örneklem

Araştırmada 10 ve üzeri sayıda çalışanı olan ve imalat sektöründe faaliyet gösteren toplam 1000 firmadan veri derlenmiştir. Veriler, ekte yer alan yapılandırılmış soru formu aracılığı ile 17 Şubat – 11 Mart 2021 tarihleri arasında toplanmıştır.

Bu örneklem hacmi (1000 işyeri); %95 güven aralığında, artı/eksi yüzde 3,1 hata payı ile çözümlene yapmaya olanak tanıyan bir büyüklüktür.

TÜİK Sanayi ve hizmet istatistiklerinde, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması NACE Rev.2'de "imalat;" sektöründe yer alan girişimci sayısına göre, bölge paylarına bakılarak analiz aşamasında ağırlıklandırma kullanılmıştır. Ağırlıklandırma salt bölge için yapılmamış, aynı zamanda işyeri büyüklüğü için de kullanılmıştır.

Tablo 1
TÜİK NUTS'a göre sınıflandırma

TÜİK BÖLGE TANIMI VE KAPSADIĞI İLLER	UYGULAMA YAPILAN İLLER	Bölgenin il sayısı	Uygulama yapılan il sayısı	Anket Sayısı	Kullanılan Weight
TR10-İstanbul	İstanbul	1	1	296	0,29546
TR21-(Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	3	3	28	0,01690
TR22-(Balıkesir, Çanakkale)	Balıkesir, Çanakkale	2	2	9	0,01875
TR31-İzmir	İzmir	1	1	67	0,06839
TR32-(Aydın, Denizli, Muğla)	Aydın, Denizli, Muğla	3	3	36	0,04971
TR33-(Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak)	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	4	4	27	0,03939
TR41-(Bursa, Eskişehir, Bilecik)	Bursa, Eskişehir, Bilecik	3	3	95	0,06644
TR42-(Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	5	5	88	0,04383
TR51-Ankara	Ankara	1	1	77	0,06222
TR52-(Konya, Karaman)	Konya, Karaman	2	2	68	0,03645
TR61-(Antalya, Isparta, Burdur)	Antalya, Burdur	3	2	16	0,03334
TR62-(Adana, Mersin)	Adana, Mersin	2	2	37	0,04065
TR63-(Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	3	3	12	0,02927
TR71-(Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	5	4	10	0,01428
TR72-(Kayseri, Sivas, Yozgat)	Kayseri, Sivas, Yozgat	3	3	50	0,02599
TR81-(Zonguldak, Karabük, Bartın)	Zonguldak, Bartın	3	2	4	0,00982
TR82-(Kastamonu, Çankırı, Sinop)	Kastamonu, Çankırı, Sinop	3	3	5	0,00877
TR83-(Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	Samsun, Çorum	4	2	9	0,02621
TR90-(Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	Ordu, Trabzon, Rize, Giresun	6	4	11	0,02508
TRA1-(Erzurum, Erzincan, Bayburt)	Erzincan	3	1	2	0,00592
TRA2-(Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	Kars	4	1	2	0,00422
TRB1-(Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	Malatya, Elazığ	4	2	6	0,01396
TRB2-(Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	Muş	4	1	1	0,00797
TRC1-(Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	Gaziantep, Adıyaman	3	2	31	0,03207
TRC2-(Şanlıurfa, Diyarbakır)	Şanlıurfa, Diyarbakır	2	2	6	0,01801
TRC3-(Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	Mardin, Batman, Şırnak	4	3	7	0,00692
TOPLAM		81	62	1.000	-

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Araştırmada, kendi içinde analizi mümkün kılmak için işyeri büyüklükleri için anket sayıları belirli bir örnek hacminin üzerinde tutulmuştur. Ancak araştırma evreni içindeki ağırlıkları farklı olduğu için de yine ağırlık katsayısı (weight) kullanılarak data genel kitleyi temsil eder hale getirilmiştir.

Esasen, bölge ve işyeri için iki ayrı ağırlık katsayısı görünse de SPSS üzerinden “Rake weights” kullanılarak iki değişkenin oluşturduğu tek bir ağırlık katsayısına ulaşılmıştır.

Böylece data genel kitle için yapılan analizlerde genel kitleyi temsil eden bir orana sahip olduğu için oranlardaki sapmalar ortadan kaldırılmıştır.

Tablo 2
Araştırma evreninin ve örneklemin işyeri büyüklüğüne göre dağılımı

	Evrendeki payı (%)	Örnek hacmi (n)	Araştırmadaki payı (%)	Kullanılan weight
10-19 kişi	39,83	210	21,00	0,39826
20-49	38,54	416	41,60	0,38541
50-99	11,20	155	15,50	0,11203
100-249	7,12	116	11,60	0,07125
250+	3,31	103	10,30	0,03305
TOPLAM	100,00	1000	100,00	-

İzleyen sayfalarda “işyeri büyüklüğü” ayırımında analizlere rastlanacaktır. Bu analiz de;

- 10-49 çalışanlı işyerleri Rapor içerisinde “**KÜÇÜK ölçekli firmalar**” (626 anket)
- 50-249 çalışanlı işyerleri Rapor içerisinde “**ORTA ölçekli firmalar**” (271 anket)
- 250+ çalışanlı işyerleri Rapor içerisinde “**BÜYÜK ölçekli firmalar**” (103 anket)

olarak kitle 3 bölüme ayrılmıştır. Buradaki küçük, orta, büyük tanımı bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Tablo 3
İşyeri büyüklüğü ayırımında analiz için oluşturulan, küçük, orta, büyük ölçekli firma değişkeni

	Örnek hacmi (n)	Araştırma evrenindeki işyeri sayısı (TUIK 2017)
Küçük ölçekli (10-49 çalışan)	626	41.111
Orta ölçekli (50-249 çalışan)	271	9.588
Büyük ölçekli (250+ çalışan)	103	1.978
TOPLAM	1000	52.677

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Analizler için ayrıca bölge de kullanılmıştır. Her bir bölgeyi ayrı ayrı analiz edebilmek için de bölgesel gruplamalar aşağıdaki gibi yapılmıştır.

Tablo 4
Analizler için bölge gruplaması

	Anket sayısı
İstanbul	296
Marmara (Diğer)	220
Karadeniz/Anadolu	289
Ege/Akdeniz	195
TOPLAM	1000

Aşağıda bu bölgelere hangi illerin girdiği sergilenmiştir.

Tablo 5
Hangi bölge grubunda hangi il yer aldı

İstanbul
TR10-İstanbul

Ege/Akdeniz
TR31-İzmir
TR32-(Aydın, Denizli, Muğla)
TR33-(Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak)
TR61-(Antalya, Isparta, Burdur)
TR62-(Adana, Mersin)
TR63-(Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)

Marmara (Diğer)
TR21-(Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)
TR22-(Balıkesir, Çanakkale)
TR41-(Bursa, Eskişehir, Bilecik)
TR42-(Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)

Karadeniz/Anadolu
TR51-Ankara
TR52-(Konya, Karaman)
TR71-(Kırıkkale, Aksaray, Niğe, Nevşehir, Kırşehir)
TR72-(Kayseri, Sivas, Yozgat)
TR81-(Zonguldak, Karabük, Bartın)
TR82-(Kastamonu, Çankırı, Sinop)
TR83-(Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)
TR90-(Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)
TRA1-(Erzurum, Erzincan, Bayburt)
TRA2-(Ağrı, Kars, İğdir, Ardahan)
TRB1-(Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)
TRB2-(Van, Muş, Bitlis, Hakkari)
TRC1-(Gaziantep, Adıyaman, Kilis)
TRC2-(şanlıurfa, Diyarbakır)
TRC3-(Mardin, Batman, şırnak, Siirt)

Veri Toplama Tekniği

Araştırmada veriler; konusunda uzman bir yazılım olan “MyCati” isimli CATI (Computer Assisted Telephone Interview) sistemi aracılığı ile telefonla toplanmıştır.

Bu amaçla; her bölgeye düşen il veya iller için rastlantısal olarak seçilmiş ve her ilin örneklemine uygun, çok sayıda telefon numarası sisteme yüklenmiş ve yine sistemin otomatik olarak rastlantısal telefon numaralarını araması ile gerçekleştirilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Amaç

“Ürün Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Kamuoyundaki Farkındalığın Artırılması” teknik destek projesi 9 Ekim 2018 tarihi itibarıyla başlamıştır. Ticaret Bakanlığı'nın faydalanıcı olduğu bu projenin genel amacı Avrupa Birliği teknik mevzuatının daha iyi bir şekilde uygulanması için ürün güvenliği mevzuatı, piyasa gözetimi ve denetimi ile uygunluk değerlendirme alanlarındaki farkındalığın artırılmasına katkıda bulunmaktır.

Bu hedef kapsamında da hem tüketici tarafında hem de iktisadi işletmeler (üretim/ ithalat yapan işletmeler) tarafında konunun farkındalığı, bilinirliği gibi temel noktaların ölçülmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla da, iki aşamalı araştırma çalışmaları planlanmıştır.

Mevcut rapor **ikinci aşama** kapsamında **iktisadi işletmelerin ürün güvenliği ve piyasa gözetimi denetimi konularındaki farkındalığı** ile ilgili olan verileri ve önceki yıllarla olan karşılaştırmaları içermektedir.

Araştırma Evreni

Araştırma evreni imalat sektöründe faaliyet gösteren 10 ve üzeri çalışanlı işyerleri olarak tanımlanmıştır.

Temsil için kullanılan yöntem ve örneklem

Her iki araştırmanın da karşılaştırılabilir olması açısından gerek bölgesel dağılımlar gerekse işyeri büyüklüğü dağılımları aynı tutulmuştur. Araştırmada 10 ve üzeri sayıda çalışanı olan ve imalat sektöründe faaliyet gösteren toplam 1000 firmadan veri derlenmiştir. Veriler, ekte yer alan yapılandırılmış soru formu aracılığı ile toplanmıştır.

Bu örneklem hacmi (1000 işyeri); %95 güven aralığında, artı/eksi yüzde 3,1 hata payı ile çözümlene yapmaya olanak tanıyan bir büyüklüktür.

TÜİK Sanayi ve hizmet istatistiklerinde, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması NACE Rev.2'de “imalat;” sektöründe yer alan girişimci sayısına göre, bölge paylarına bakılarak analiz aşamasında ağırlıklandırma kullanılmıştır. Ağırlıklandırma salt bölge için yapılmamış, aynı zamanda işyeri büyüklüğü için de kullanılmıştır.

Araştırmada, kendi içinde analizi mümkün kılmak için işyeri büyüklükleri için anket sayıları belirli bir örnek hacminin üzerinde tutulmuştur. Ancak araştırma evreni içindeki ağırlıkları farklı olduğu için de yine ağırlık katsayısı (weight) kullanılarak data genel kitleyi temsil eder hale getirilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Esasen, bölge ve işyeri için iki ayrı ağırlık katsayısı görünse de SPSS üzerinden “Rake weights” kullanılarak iki değişkenin oluşturduğu tek bir ağırlık katsayısına ulaşılmıştır.

Böylece data genel kitle için yapılan analizlerde genel kitleyi temsil eden bir orana sahip olduğu için oranlardaki sapmalar ortadan kaldırılmıştır.

Rapor içerisinde “işyeri büyüklüğü” ayrımında analizlere rastlanacaktır. Bu analiz de;

10-49 çalışanlı işyerleri	Rapor içerisinde “ KÜÇÜK ölçekli firmalar ”
50-249 çalışanlı işyerleri	Rapor içerisinde “ ORTA ölçekli firmalar ”
250+ çalışanlı işyerleri	Rapor içerisinde “ BÜYÜK ölçekli firmalar ”

olarak kitle 3 bölüme ayrılmıştır. Buradaki küçük, orta, büyük tanımı bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Analizler için ayrıca bölge de kullanılmıştır. Her bir bölgeyi ayrı ayrı analiz edebilmek için de bölgesel gruplamalar aşağıdaki gibi yapılmıştır. Analizler için sektör kırılımı da kullanılmış ancak n sayıları düşük olduğu için oranlara ihtiyatlı yaklaşılmalıdır.

	Anket sayısı
İstanbul	296
Marmara (Diğer)	220
Karadeniz/Anadolu	289
Ege/Akdeniz	195
TOPLAM	1000

Firma özellikleri

- Görüşme yapılan firmaların ana ağırlığı (%86) 10+ yıldır faaliyet gösteriyor. İşletmelerin %44’ü başta İstanbul olmak üzere Marmara bölgesi işyerlerinden oluşuyor. (Tuik ile uyumlu). Sektör olarak tekstil ve gıda sektörü öne çıkan iki sektör oldu. Araştırmada, %25’lik bir grup firma sahibi ya da ortağı ile, %21 orta ya da üst düzey bir yönetici ile görüşülmüştür. Önemli bir bölümü ise konudan sorumlu yetkili biri (%54) olmuştur.

Kimlerle görüşüldü?

- Araştırmada, %25’lik bir grup firma sahibi ya da ortağı ile, %21 orta ya da üst düzey bir yönetici ile görüşülmüştür. Önemli bir bölümü ise konudan sorumlu yetkili biri (%54) olmuştur.

Bulgular

- Araştırma kitlesine “Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz” sorusu yöneltilmiştir. Kitle genellikle bu konuda bilgi sahibi (%89). 2019’a göre, kısmen bilenlerde azalma, doğrudan bilenlerde ise artış gözlenmiştir. İşletme büyüklüğünün artışı ile bilenlerin oranında da belirgin bir yükseliş gözleniyor.

Peki, faaliyetlerini bu mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?

- İlgili mevzuat ve standartlarını bildiğini belirtenlere (yaklaşık %90'lık kesime); "Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz" sorusu yöneltilmiştir. Çok büyük bir kesim, bu konuda üretim ve satış faaliyetlerinden emin ve standartlara uyduklarını düşünüyorlar. Bu, 2019'da da benzer düzeydeydi. İşletme büyüklüğünün artışı ile bilenlerin oranında da belirgin bir yükseliş gözleniyor.

Hiç bu mevzuat ve standartlara uymamaktan kaynaklı uyarı ya da ceza almışlar mı?

- Kitlenin çok az bir bölümü (%3), bu konuda ceza almış görünüyor. Bu, 2019'da da benzer düzeydeydi. Sektörel olarak bakılınca da en çok ceza ya da uyarı alma, "gıda sektöründe" yaşanmış.

Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi ya da satışa sunulması işletmeler açısından ne derece önemli?

- Kitlenin tamamına yakını bunun önemli olduğunu belirtiyor. Herkes önemli bulsa da önem derecesi açısından büyük firmalarda da "çok önemli" deme eğilimi daha da artıyor. Sektörler açısından tekstil ve mobilya sektörü ise göreceli olarak daha az önem veren sektörler olarak öne çıkarken, gıda, diğer makine ve teçhizat imalatı gibi sektörler daha fazla önem veriyor görünüyor

İşletmelere göre sorumluluk üreticilerde

- "Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir" sorusu yöneltildiğinde, genellikle sorumluluğun üreticide (%89) olduğu belirtilmiştir.

İşletmeler kendi sektörlerini tehlikeli görüyor mu?

- Yöneticilerin büyük çoğunluğu bu konuda sektörlerinin "temiz" olduğu düşüncesinde (%77,24). Kısmen ya da tamamen tehlikeli olabileceğini düşünen yönetici oranı %13,64. Oranlar 2019'da da benzer düzeydedir.

İşletmelere göre hangi faaliyetler "piyasa gözetimi ve denetimi" kapsamındadır?

- Verilen cevaplar arasında "iç piyasada yapılan denetimler" (%69), "ürünün kalitesine ilişkin denetimler" (%68) ve "ürünün uygunluğuna, güvenliğine ilişkin denetimler" (%66) benzer düzeylerde öne çıkmıştır.

Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?

- Hemen her 5 yöneticiden 4'ü, piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerini yeterli buluyorlar. 2019 ile karşılaştırıldığında ise hem yeterli bulanların oranında (%76'dan, %80'e), hem de yeterlilik derecesi açısından olumlu anlamda bir gelişme olduğu ("yeterli" bulanlar %37'den %49'a) görülmüştür.

Piyasa gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyorlar mı?

- Kitlenin %43'ü, "piyasa gözetimi, denetimi ve ithalat denetimleri" arasındaki farkı bildiğini beyan ediyor. Bunların da hemen hemen yarısı tümüyle değil, ancak kısmen bildiğini söylüyor. Bu oranlar neredeyse 2019 yılı oranları ile benzerlik sergiliyor. Öte yandan bu farkı bildiğini beyan edenlerin oranı büyük ölçekli işletmelerde %59'a kadar çıkıyor.

Yöneticilere göre, ne tür caydırıcı yöntemler kullanılmalıdır?

- Öncelikle bu konuda fikir beyan edilip edilmemesi önemli bir husustur. Bu açıdan bakıldığında, herhangi bir yöntem önerenlerin oranında (%96) 2019'a (%89) göre belirgin bir artış gözlemlendi. Artış, yalnız fikir beyan edenlerde olmamış aynı zamanda önerilen yöntemlerin belirtilme düzeylerinde de önemli bir artış olduğu gözlemlendi. Önerilen en belirgin yöntem ise "cezalar daha yüksek olmalı" (%76) biçiminde olmuştur.

Güvensiz olduğu düşünülen ürün ve üretici firmanın kamuoyuna duyurulması konusundaki düşünceleri

- Öncelikle kitlenin büyük bir bölümü, tüketiciyi bilinçlendirmesi açısından kamuoyuna duyurmayı doğru buluyor (%88). Bu oranda 2019'a göre bir artış da söz konusu. Öte yandan kamuoyuna duyurmayı, haksız rekabeti önleme açısından da olumlu bulanlar var (%34). 2019'a göre önemli bir oranda azalmış olsa da, sınırlı bir kesim var ki (yaklaşık %5) bunlar da işletmeler gözlüğü ile bakıp, işletmelere zarar verdiğini düşünerek kamuoyuna duyurma konusunu olumlu bulmuyor.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

FİRMA ÖZELLİKLERİ

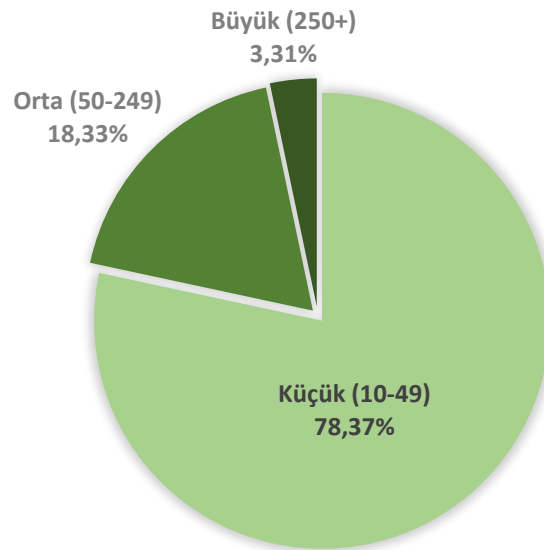
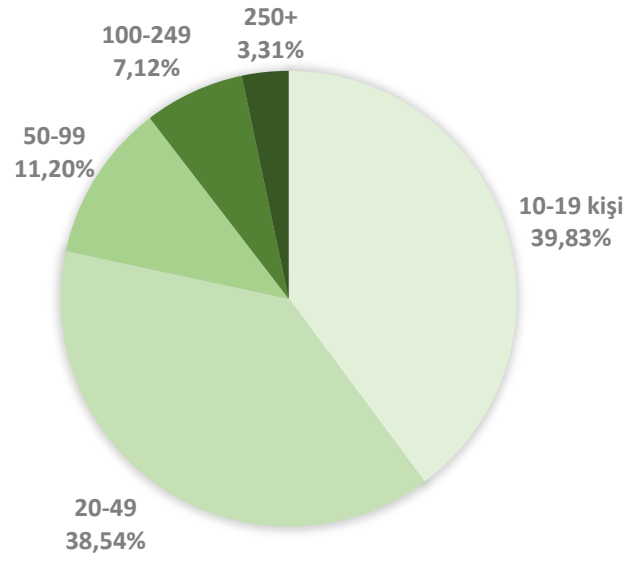
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İşyeri büyüklüğü

Kitle Türkiye gerçeklerine uygun olarak ağırlık katsayısı ile bütünleştirilmiştir.

Grafik 1

Toplam çalışan sayısına göre dağılım

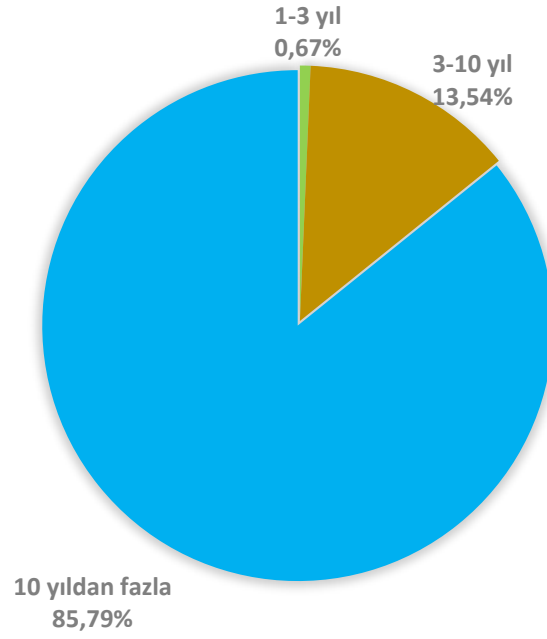

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Faaliyet süresi

Görüşme yapılan firmaların ana ağırlığı 10+yıldır faaliyet gösteriyor.

Grafik 2
Faaliyet sürelerine göre dağılım

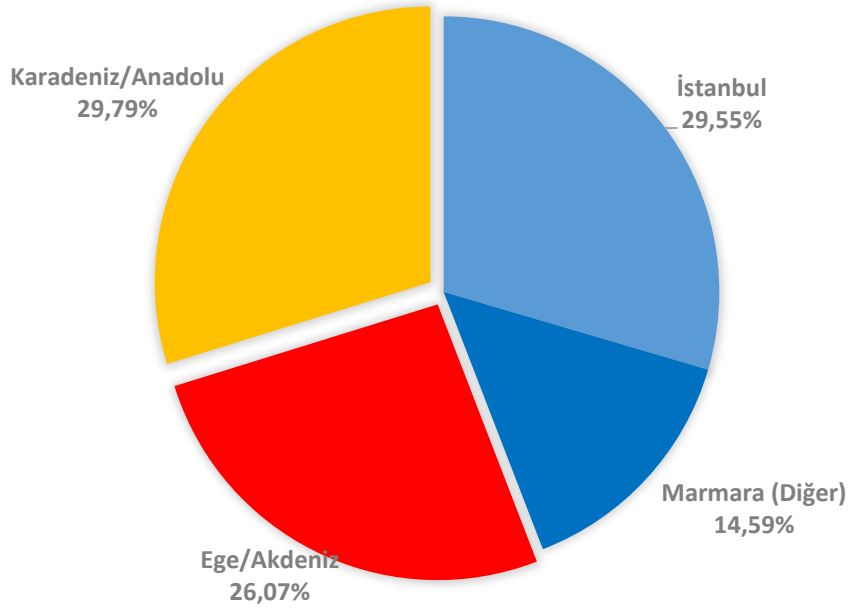
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bölge

Ankete katılan üretici konumdaki firmaların neredeyse yarıya yakını Marmara Bölgesinde bulunmaktadır.

Grafik 3

Firmaların bölgelere göre dağılımı

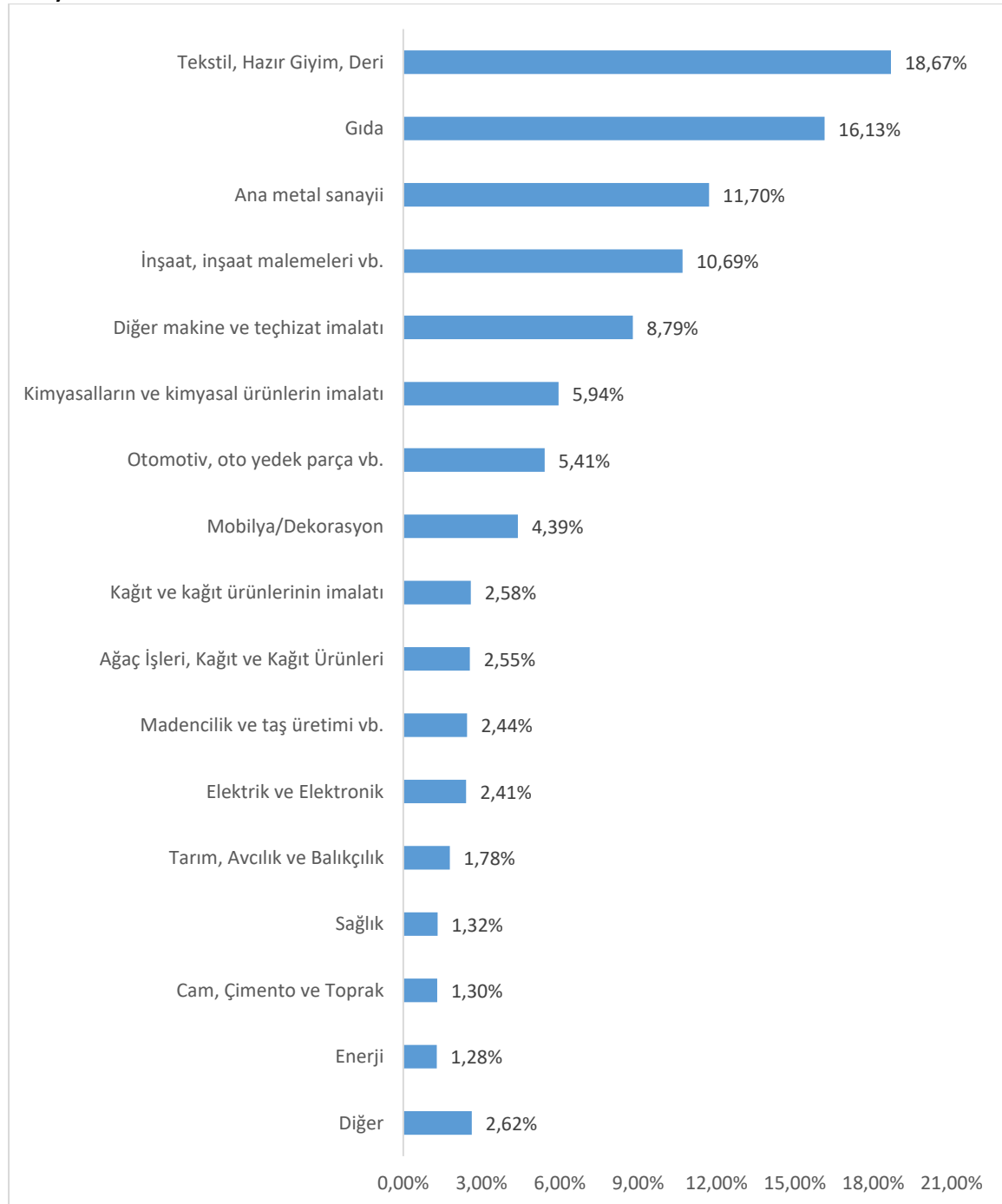

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Hangi sektörde faaliyette bulunuyorlar?

Görüşülen işyerleri daha çok tekstil, gıda, ana metal (demir, çelik, metal işleri, altın vb.), inşaat alanında faaliyet gösteriyor.

Grafik 4
Faaliyet alanı

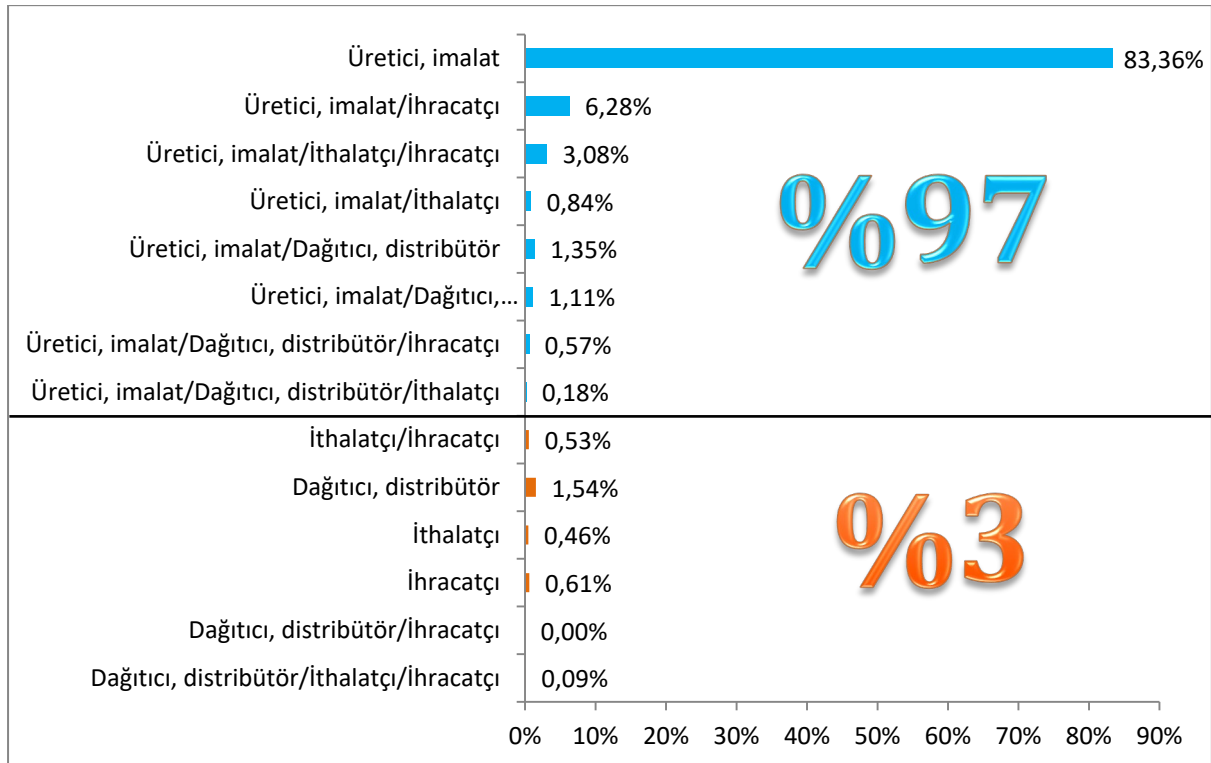
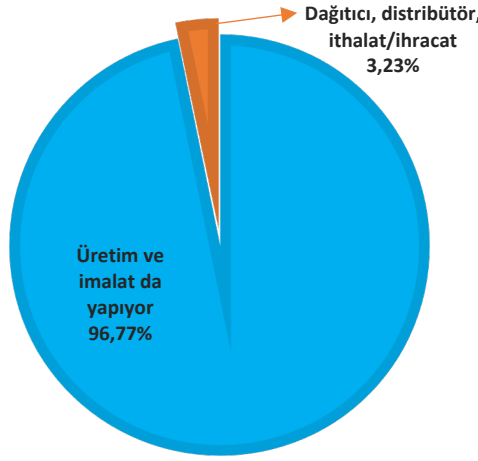

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Firmanın ana faaliyet alanı nedir?

Yukarıda hangi sektörde faaliyet gösterdikleri sergilenmişti. Görüşülen firmaların, üretici mi? Distribütör ya da dağıtıcı firma mı olduğu da öğrenilmeye çalışılmıştır. Görüşülen firmaların neredeyse tamamına yakını üretim yapmaktadır. Üretici olmayıp salt dağıtıcı, distribütör konumunda olanlar ise %3 düzeyinde. Öte yandan bazı firmalar, üretimin yanı sıra aynı zamanda dağıtıcı, distribütör konumunda olduklarını da söylüyor.

Grafik 5
Faaliyet alanı

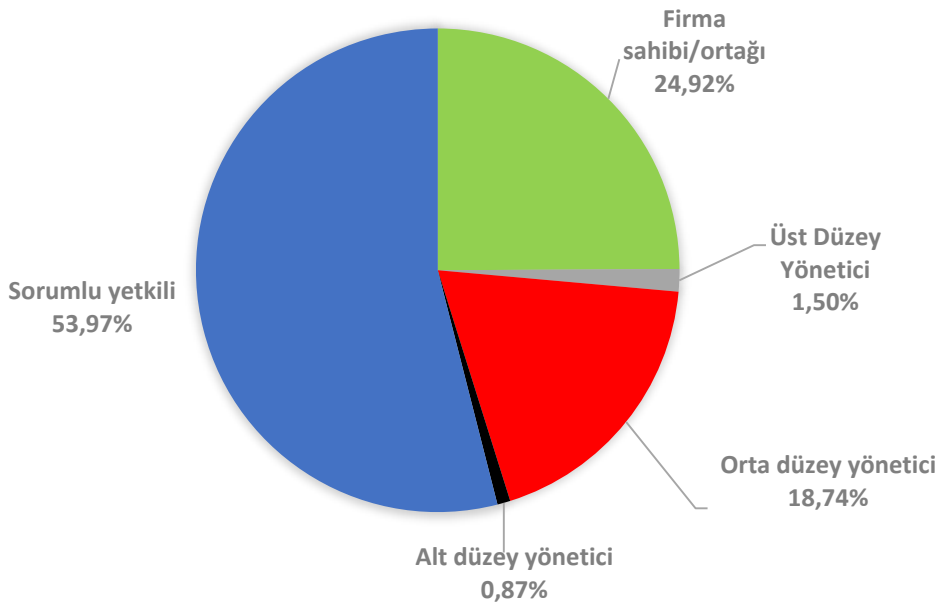

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kimlerle görüşüldü?

Araştırmada, firmalarla kurulan ilk irtibatla sekreter ya da santralden konuyla ilgili en yetkili kişi ile görüşülmek istendiği iletilmiştir. Ve araştırma sonunda %25'lik bir grup firma sahibi ya da ortağı ile, yüzde 21 orta ya da üst düzey bir yönetici ile görüşülmüştür. Önemli bir bölümü ise konudan sorumlu yetkili biri (%54) olmuştur. Bu kişi kimi zaman bir mühendis, kimi zaman bir kalite kontrol sorumlusu, kimi zaman üretim sorumlusu gibi farklı kademelerden kişiler olmuştur.

Grafik 6
Görüşülenlerin firmadaki pozisyonları

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE PİYASA GÖZETİM DENETİMİ

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

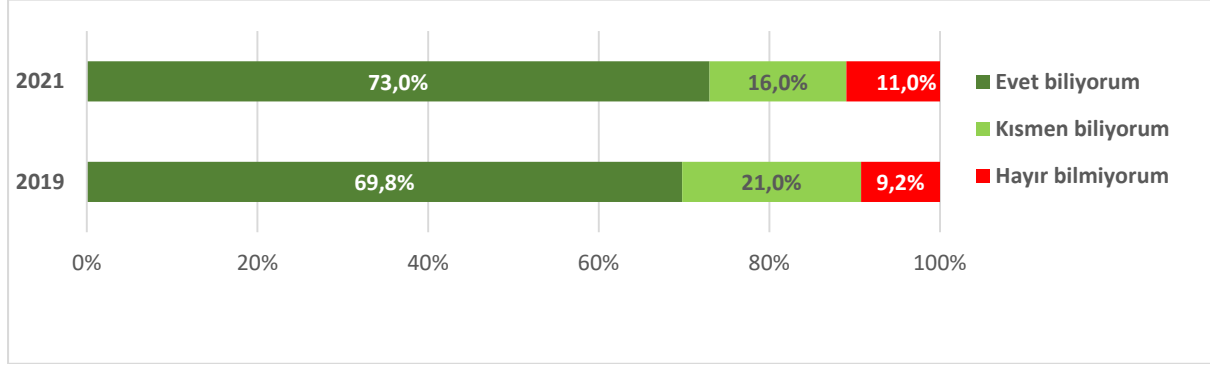
Faaliyetleri kapsamındaki ilgili mevzuatı ve standartları biliyorlar mı?

Araştırma kitlesine “Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz” sorusu yöneltilmiştir. Kitle genellikle bu konuda bilgi sahibi olduğunu belirtiyor. 2019 yılına göre, mevzuatı ve standartları doğrudan bilenlerde artış (%69→%73), kısmen bilenlerde ise azalma gözlenmiştir.

İşletme büyüklüğünün artışıyla birlikte, bilenlerin oranında da belirgin bir yükseliş gözleniyor.

Grafik 7

Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz?

Tablo 6

Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmada)

	Evet biliyorum	Kısmen biliyorum	Hayır bilmiyorum	Toplam
İşyeri büyüklüğüne göre;				
Küçük	71,36%	16,91%	11,73%	100,00%
Orta	77,59%	13,45%	8,95%	100,00%
Büyük	85,99%	9,52%	4,49%	100,00%
Bölgelere göre;				
İstanbul	69,09%	18,03%	12,87%	100,00%
Marmara (Diğer)	71,73%	16,71%	11,56%	100,00%
Ege/Akdeniz	69,76%	17,68%	12,56%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	80,29%	12,28%	7,43%	100,00%
GENEL	72,99%	16,03%	10,98%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 7

Firmanız faaliyetleri kapsamında ilgili mevzuatı ve standartları biliyor musunuz?

(Sektörlere göre)

	Evet biliyorum	Kismen biliyorum	Hayır bilmiyorum	Toplam
Faaliyet alanına göre;				
Tekstil, Hazır Giyim, Deri	73,29%	12,44%	14,27%	100,00%
Gıda	81,87%	13,29%	4,84%	100,00%
Ana metal sanayii	74,92%	11,13%	13,95%	100,00%
İnşaat, inşaat malzemeleri vb.	77,97%	17,29%	4,73%	100,00%
Diğer makine ve teçhizat imalatı	69,39%	14,58%	16,04%	100,00%
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	62,35%	17,29%	20,36%	100,00%
Otomotiv, oto yedek parça vb.	70,32%	18,00%	11,68%	100,00%
Mobilya/Dekorasyon	45,07%	33,66%	21,27%	100,00%
Diğer	73,37%	20,00%	6,63%	100,00%
Grand Total	72,99%	16,03%	10,98%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

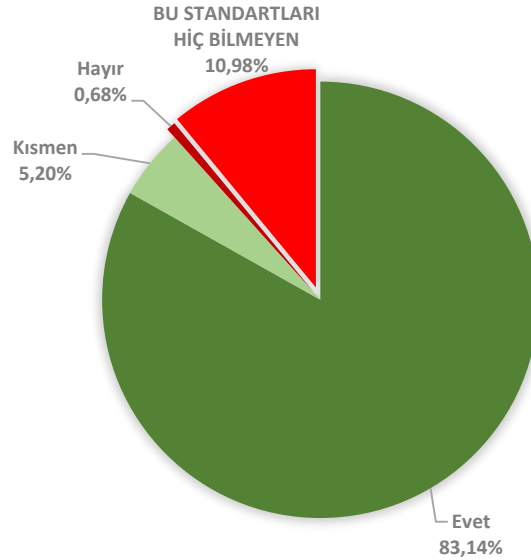
Peki, faaliyetlerini bu mevzuat ve standartlarda yaptıklarını düşünüyorlar mı?

İlgili mevzuat ve standartlarını bildiğini belirtenlere (tamamen ve kısmen, yaklaşık %90'lık kesime); "Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz" sorusu yöneltilmiştir. **Çok büyük bir kesim, bu konuda üretim ve satış faaliyetlerinden emin ve standartlara uyduklarını düşünüyorlar.** Bu 2019'da da benzer düzeydeydi.

İşletme büyüklüğünün artışı ile birlikte, bilenlerin oranında da belirgin bir yükseliş gözleniyor.

Grafik 8

Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz?

Tablo 8

Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmda)

	Evet	Kismen	Hayır	BU STANDARTLARI BİLMEYENLER	Toplam
İşyeri büyüklüğüne göre;					
Küçük	81,53%	5,93%	0,81%	11,73%	100,00%
Orta	87,96%	2,88%	0,21%	8,95%	100,00%
Büyük	94,75%	0,77%	0,00%	4,49%	100,00%
Bölgelere göre;					
İstanbul	78,55%	7,63%	0,94%	12,87%	100,00%
Marmara (Diğer)	83,10%	5,08%	0,26%	11,56%	100,00%
Ege/Akdeniz	83,96%	3,14%	0,35%	12,56%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	86,99%	4,67%	0,90%	7,43%	100,00%
GENEL	83,14%	5,20%	0,68%	10,98%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 9

Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yaptığınızı düşünüyor musunuz?
(Sektörlere göre)

	Evet	Kısmen	Hayır	BU STANDARTLARI BİLMEYENLER	Toplam
Faaliyet alanına göre;					
Tekstil, Hazır Giyim, Deri	79,96%	4,28%	1,49%	14,27%	100,00%
Gıda	92,15%	1,91%	1,11%	4,84%	100,00%
Ana metal sanayii	77,38%	8,67%	0,00%	13,95%	100,00%
İnşaat, inşaat malzemeleri vb.	92,19%	3,08%	0,00%	4,73%	100,00%
Diğer makine ve teçhizat imalatı	77,81%	4,10%	2,05%	16,04%	100,00%
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	75,21%	4,43%	0,00%	20,36%	100,00%
Otomotiv, oto yedek parça vb.	81,69%	6,63%	0,00%	11,68%	100,00%
Mobilya/Dekorasyon	74,63%	4,11%	0,00%	21,27%	100,00%
Diğer	84,46%	8,71%	0,21%	6,63%	100,00%
Grand Total	83,14%	5,20%	0,68%	10,98%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

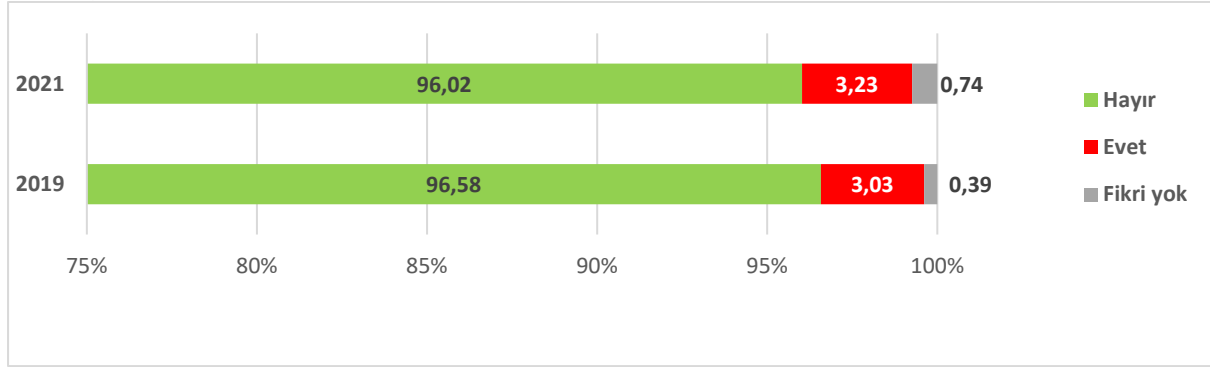
Hiç bu mevzuat ve standartlara uymamaktan kaynaklı uyarı ya da ceza almışlar mı?

Acaba bu konuda hiç ceza ya da uyarı almışlar mı? Bunu öğrenmek için; “Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı” sorusu yöneltilmiştir. Kitlenin büyük bir bölümü, bu konuda hiç ceza veya uyarı almadıklarını söylüyor. Bu 2019’da da benzer düzeydedi.

Sektörel olarak bakılınca da en çok ceza ya da uyarı alma, “gıda sektöründe” yaşanmış.

Grafik 9

Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı?

Tablo 10

Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı? (İşyeri büyüklüğü ve bölgesel ayrımda)

	Evet	Hayır	Bilmiyor	Toplam
İşyeri büyüklüğüne göre;				
Küçük	3,52%	95,75%	0,73%	100,00%
Orta	1,80%	97,53%	0,67%	100,00%
Büyük	4,49%	94,13%	1,38%	100,00%
Bölgelere göre;				
İstanbul	3,51%	95,54%	0,94%	100,00%
Marmara (Diğer)	1,21%	97,86%	0,93%	100,00%
Ege/Akdeniz	1,86%	97,63%	0,51%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	5,15%	94,20%	0,65%	100,00%
GENEL	3,23%	96,02%	0,74%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 11

Üretim/dağıtım/satış faaliyetlerinizi ilgili mevzuat ve standartlara göre yapmıyor olmanız gerekçesi ile herhangi bir uyarı/ceza vb. ile karşılaştınız mı? (Sektörlere göre)

	Evet	Hayır	Bilmiyor	Toplam
Faaliyet alanına göre;				
Tekstil, Hazır Giyim, Deri	1,36%	98,64%	0,00%	100,00%
Gıda	7,61%	92,07%	0,31%	100,00%
Ana metal sanayii	0,24%	98,41%	1,35%	100,00%
İnşaat, inşaat malzemeleri vb.	4,08%	95,54%	0,38%	100,00%
Diğer makine ve teçhizat imalatı	4,92%	94,76%	0,32%	100,00%
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	1,05%	98,95%	0,00%	100,00%
Otomotiv, oto yedek parça vb.	0,91%	98,21%	0,88%	100,00%
Mobilya/Dekorasyon	1,44%	96,88%	1,68%	100,00%
Diğer	3,72%	94,40%	1,87%	100,00%
Grand Total	3,23%	96,02%	0,74%	100,00%

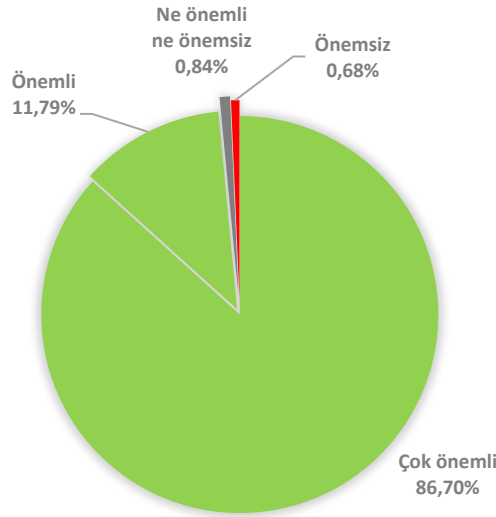
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi ya da satışa sunulması işletmeler açısından ne derece önemli?

Kitleye, “Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli” sorusu yöneltilmiştir. Kitlenin tamamına yakını bunun önemli olduğunu belirtiyor. Herkes önemli bulsa da önem derecesi açısından büyük firmalarda da “çok önemli” deme eğilimi daha da artıyor. Aşağıdaki sergilemeler 2019’da da benzer düzeyleri göstermişti.

Grafik 10

Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli?

Tablo 12

Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayrımında)

	Çok Önemli	Önemli	Ne önemli ne önemsiz	Önemli değil	Hiç önemli değil	Toplam
İşyeri büyüklüğüne göre;						
Küçük	84,89%	13,25%	1,07%	0,15%	0,65%	100,00%
Orta	93,02%	6,70%	0,00%	0,28%	0,00%	100,00%
Büyük	94,55%	5,45%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Bölgelere göre;						
İstanbul	83,28%	15,87%	0,67%	0,18%	0,00%	100,00%
Marmara (Diğer)	91,25%	8,43%	0,33%	0,00%	0,00%	100,00%
Ege/Akdeniz	85,07%	10,95%	1,59%	0,45%	1,95%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	89,28%	10,11%	0,61%	0,00%	0,00%	100,00%
GENEL	86,70%	11,79%	0,84%	0,17%	0,51%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Sektörler açısından tekstil ve mobilya sektörü ise göreceli olarak daha az önem veren sektörler olarak öne çıkarken, gıda, inşaat gibi sektörler daha fazla önem verdiklerini belirtiyor.

Tablo 13

Ürünlerin teknik mevzuat ve standartların gerekliliklerine uygun olarak üretilmesi/satışa sunulması sizce ne kadar önemli? (Sektörlere göre)

	Çok Önemli	Önemli	Ne önemli ne önemsiz	Önemli değil	Hiç önemli değil	Toplam
Faaliyet alanına göre;						
Tekstil, Hazır Giyim, Deri	77,90%	22,10%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Gıda	95,41%	4,59%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Ana metal sanayii	89,39%	9,83%	0,77%	0,00%	0,00%	100,00%
İnşaat, inşaat malzemeleri vb.	88,24%	11,28%	0,00%	0,49%	0,00%	100,00%
Diğer makine ve teçhizat imalatı	92,37%	7,63%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	85,01%	6,44%	0,00%	0,00%	8,54%	100,00%
Otomotiv, oto yedek parça vb.	89,39%	9,73%	0,88%	0,00%	0,00%	100,00%
Mobilya/Dekorasyon	82,19%	17,81%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Diğer	83,48%	12,05%	3,84%	0,64%	0,00%	100,00%
GENEL	86,70%	11,79%	0,84%	0,17%	0,51%	100,00%

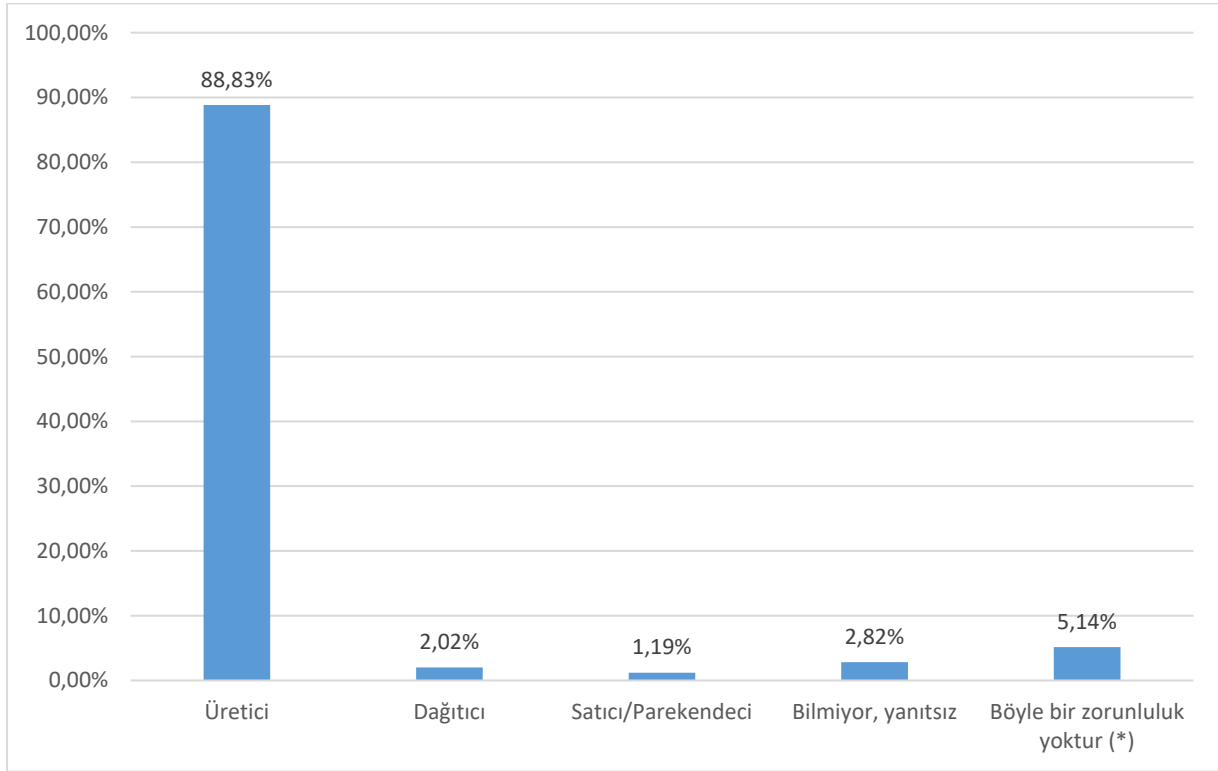
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İşletmelere göre sorumluluk “üreticilerde”

“Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir” sorusu yöneltildiğinde, genellikle **sorumluluğun üreticide** olduğu belirtiyor. Bu veri de 2019 yılıyla benzerlik göstermektedir.

Grafik 11

Sizce piyasaya arz edilen ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemeye uygun olması konusunda sorumluluk kime aittir?

(*) “Böyle bir zorunluluk yoktur, tüketicinin satın alırken güvenli bir ürün aldığından emin olması, ürünü incelemesi gerekmektedir.”

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

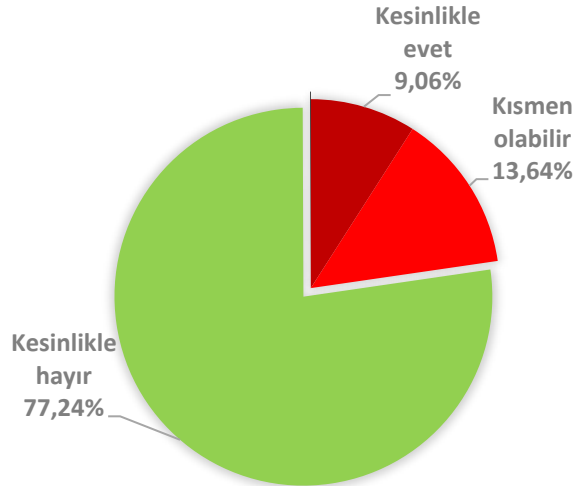
İşletmeler kendi sektörlerini tehlikeli görüyor mu?

Araştırmaya katılan yöneticilere “Faaliyet gösterdiğiniz sektörde piyasaya sunulan ürünlerin genel olarak “insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan, bitki yaşam ve sağlığı ya da çevre açısından tehlike oluşturabileceğini” düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilerek, bu konuda kendi sektörlerini değerlendirmeleri istenmiştir.

Yöneticilerin büyük çoğunluğu bu konuda sektörlerinin “temiz” olduğu düşüncesinde (%77,24). Kısmen ya da tamamen tehlikeli olabileceğini düşünen yönetici oranı %13,64. Oranlar 2019 yılındakilerle benzer düzeydedir.

Grafik 12

Sektörlerinde sunulan ürünlerin, sağlığa ve çevreye tehlike oluşturabileceğini düşünüyorlar mı?

Tablo 14

Sektörlerinde sunulan ürünlerin, sağlığa ve çevreye tehlike oluşturabileceğini düşünüyorlar mı? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayrımda)

	Kesinlikle evet	Kısmen olabilir	EVET TOPLAMI	Kesinlikle hayır	Fikrim yok	Toplam
İşyeri büyüklüğüne göre;						
Küçük	9,31%	13,98%	23,29%	76,71%	0,00%	100,00%
Orta	7,78%	12,58%	20,36%	79,34%	0,31%	100,00%
Büyük	10,21%	11,45%	21,66%	78,34%	0,00%	100,00%
Bölgelere göre;						
İstanbul	6,85%	12,48%	19,33%	80,48%	0,19%	100,00%
Marmara (Diğer)	10,96%	17,37%	28,33%	71,67%	0,00%	100,00%
Ege/Akdeniz	10,22%	9,63%	19,85%	80,15%	0,00%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	9,30%	16,48%	25,78%	74,22%	0,00%	100,00%
GENEL	9,06%	13,64%	22,70%	77,24%	0,06%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu konuda kendi faaliyet alanını tehlikeli görenlerin başında “İnşaat, inşaat malzemeleri vb.” ve “Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı” sektörleri geliyor. 2019 yılında birinci sırada kimya, ikinci sırada inşaat sektörleri bulunmaktaydı. Sektörünü en az tehlikeli görenler ise 2021 verilerine göre “mobilya/ dekorasyon” sektörü. 2019 da ise “tekstil” sektörü kendi sektörünü en az tehlikeli gören kesim olmuştur.

Bölge ve işyeri büyüklüğü açısından ise firmalar arasında önemli bir farklılaşma gözlenmemiştir.

Tablo 15

Sektörlerinde sunulan ürünlerin, sağlığa ve çevreye tehlike oluşturabileceğini düşünüyorlar mı? (Sektörlere göre)

	Kesinlikle evet	Kısmen olabilir	EVET TOPLAMI	Kesinlikle hayır	Fikrim yok	Toplam
Faaliyet alanına göre;						
Tekstil, Hazır Giyim, Deri	7,92%	11,09%	19,01%	80,99%	0,00%	100,00%
Gıda	13,77%	11,82%	25,59%	74,41%	0,00%	100,00%
Ana metal sanayii	7,55%	13,00%	20,55%	79,45%	0,00%	100,00%
İnşaat, inşaat malzemeleri vb.	10,54%	21,29%	31,83%	68,17%	0,00%	100,00%
Diğer makine ve teçhizat imalatı	8,48%	12,87%	21,35%	78,65%	0,00%	100,00%
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	10,51%	18,12%	28,62%	71,38%	0,00%	100,00%
Otomotiv, oto yedek parça vb.	7,17%	17,42%	24,59%	75,41%	0,00%	100,00%
Mobilya/Dekorasyon	4,94%	7,80%	12,74%	87,26%	0,00%	100,00%
Diğer	7,52%	12,99%	20,51%	79,18%	0,31%	100,00%
Toplam	9,06%	13,64%	22,70%	77,24%	0,06%	100,00%

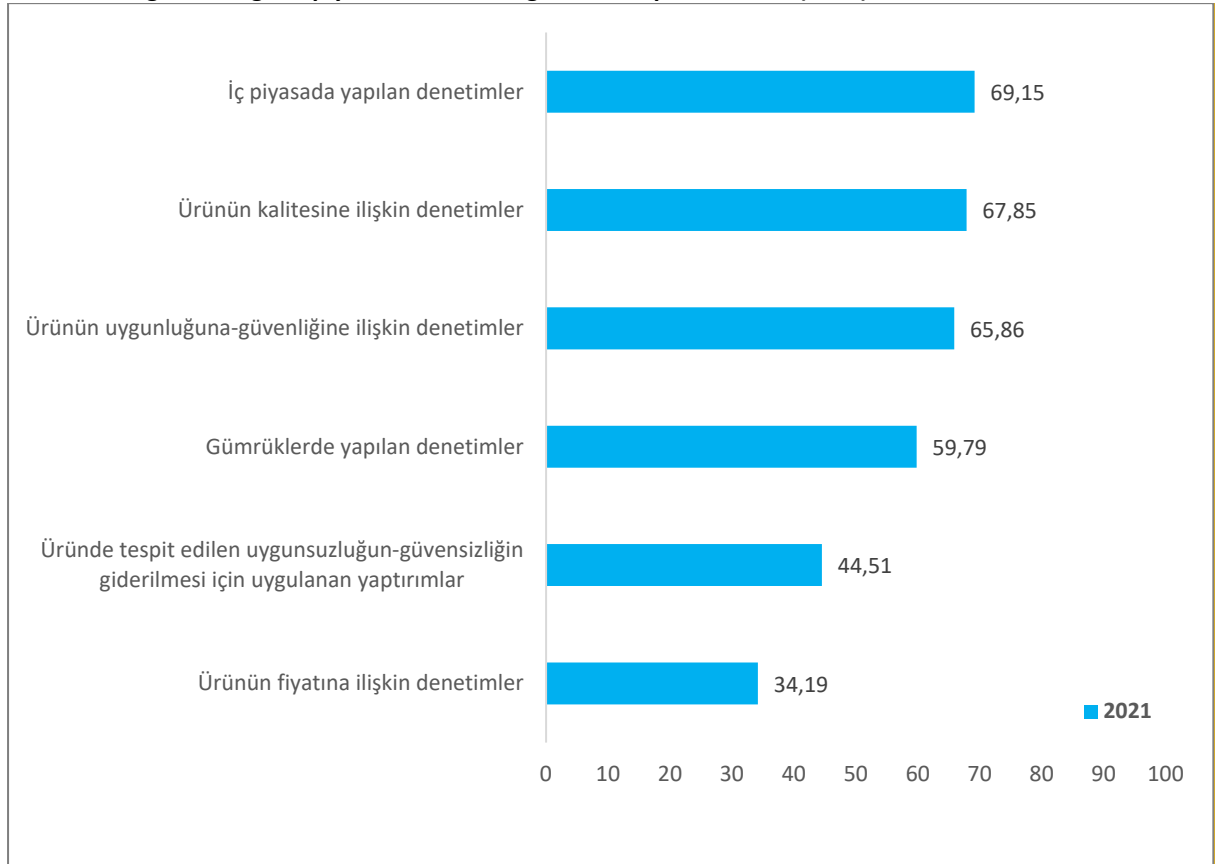
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İşletmelere göre hangi faaliyetler “piyasa gözetimi ve denetimi” kapsamındadır?

Yöneticilere göre, hangi faaliyetler, piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındadır? Öncelikle “iç piyasada yapılan denetimler” ve “ürünün kalitesine ilişkin denetimler”, “ürünün uygunluğuna, güvenliğine ilişkin denetimler” benzer düzeylerde öne çıkmıştır. Fiyata ilişkin denetimler bu konuda en son sırada, en az kişi tarafından kullanılan cevap olmuştur.

Grafik 13

Yöneticilere göre, hangileri piyasa denetimi ve gözetimi kapsamındadır (2021)

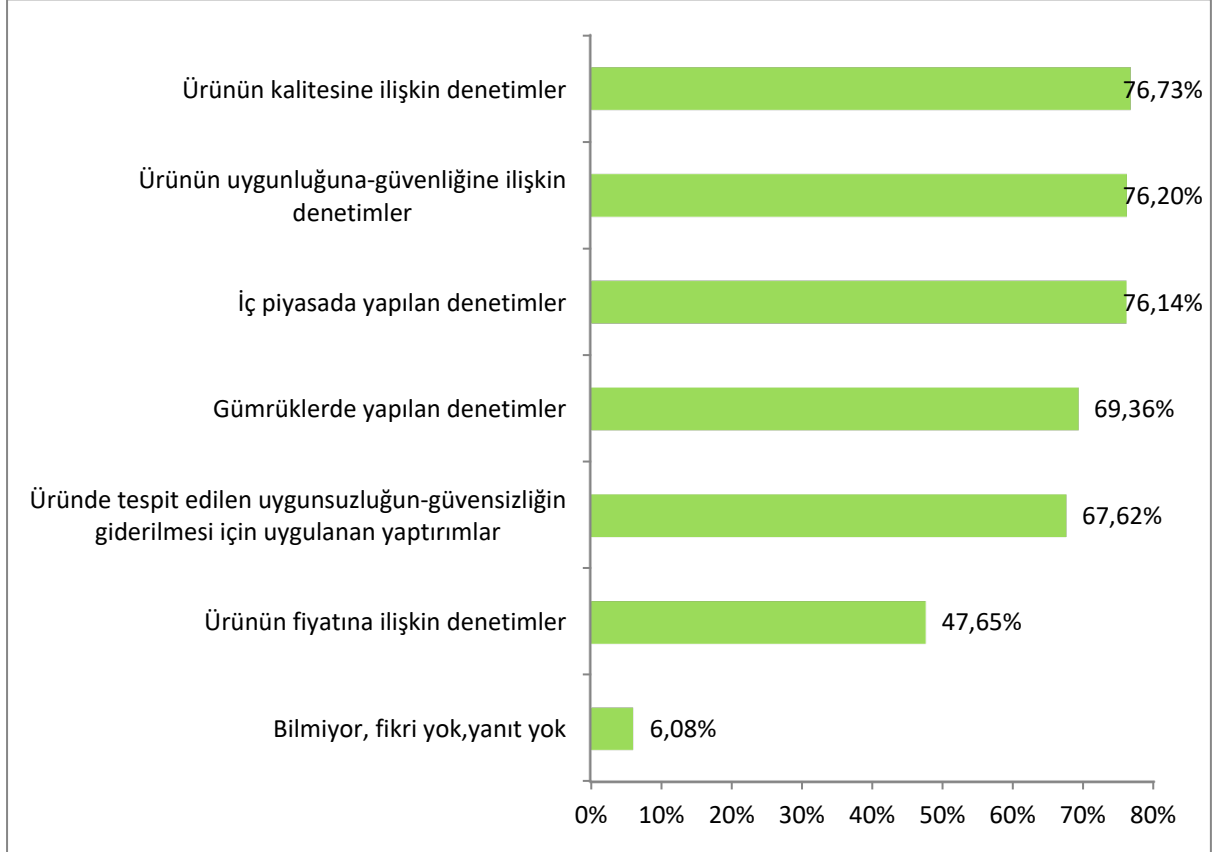

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Aynı soruya 2019 yılında verilen cevaplar yine benzerlik göstermekle beraber, 2021 yılında “iç piyasada yapılan denetimler” cevabı en fazla verilen cevap olarak birinci sıraya yerleşmiştir.

Grafik 14

Yöneticilere göre, hangileri piyasa denetimi ve gözetimi kapsamındadır (2019)

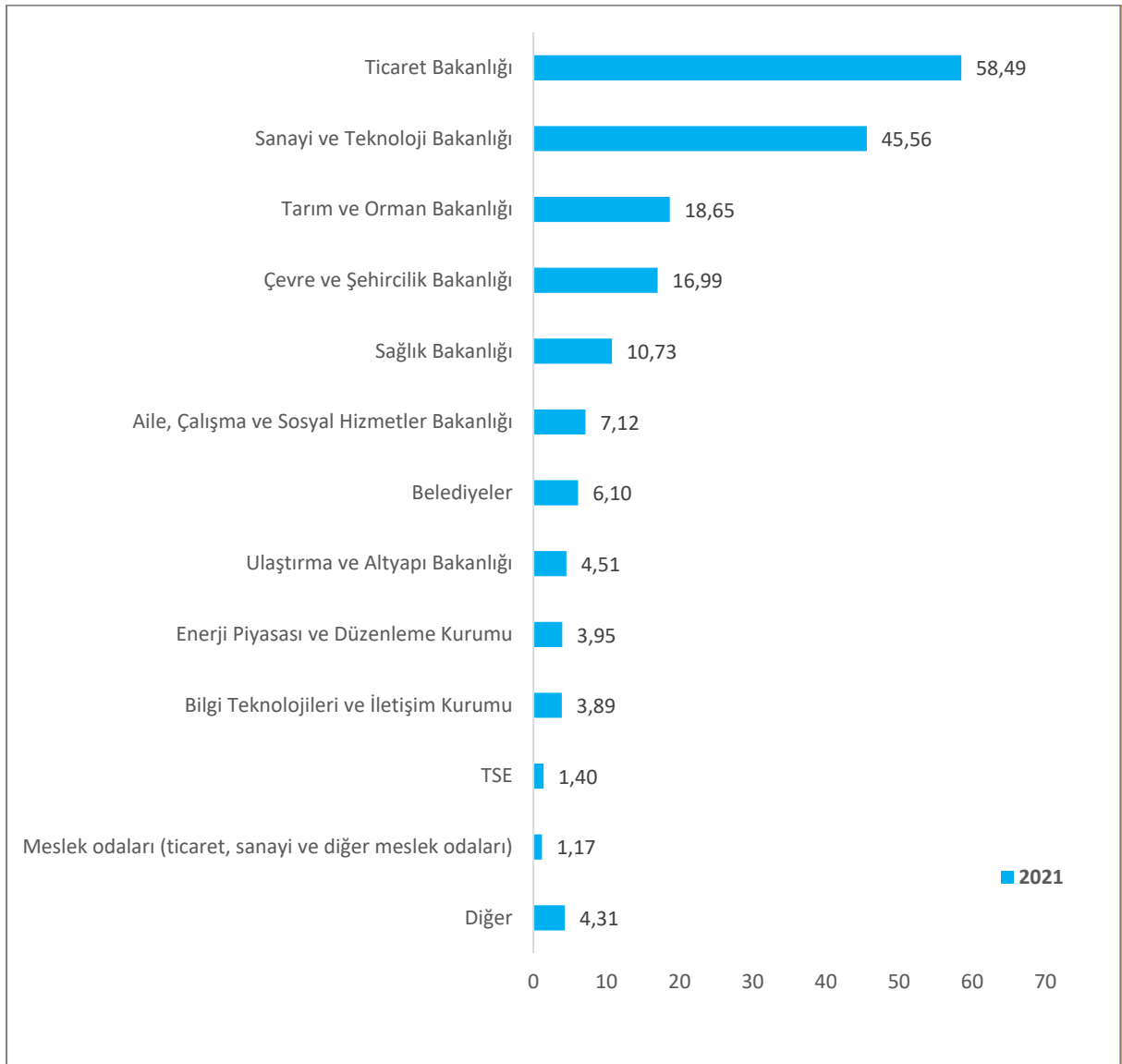
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Sektörlerinde hangi kuruluşlar yetkili?

Görüşülen kişilere göre, kendi sektörlerinde ağırlıkla “Ticaret Bakanlığı”, “Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” yetkili kuruluşlar olarak görülüyor. 2019 yılında “Ticaret Bakanlığı” ile ilgili yetkili kuruluş olarak görülmesi konusunda bir veri olmaz iken bu sene %58,49 ile ilk sırada olması dikkat çekicidir. Bu veri haricindeki sıralama 2019 yılı ile benzerlik göstermektedir.

Grafik 15

Faaliyet gösterdiğiniz sektörde hangi kuruluş/kuruluşlar yetkilidir? (2021)

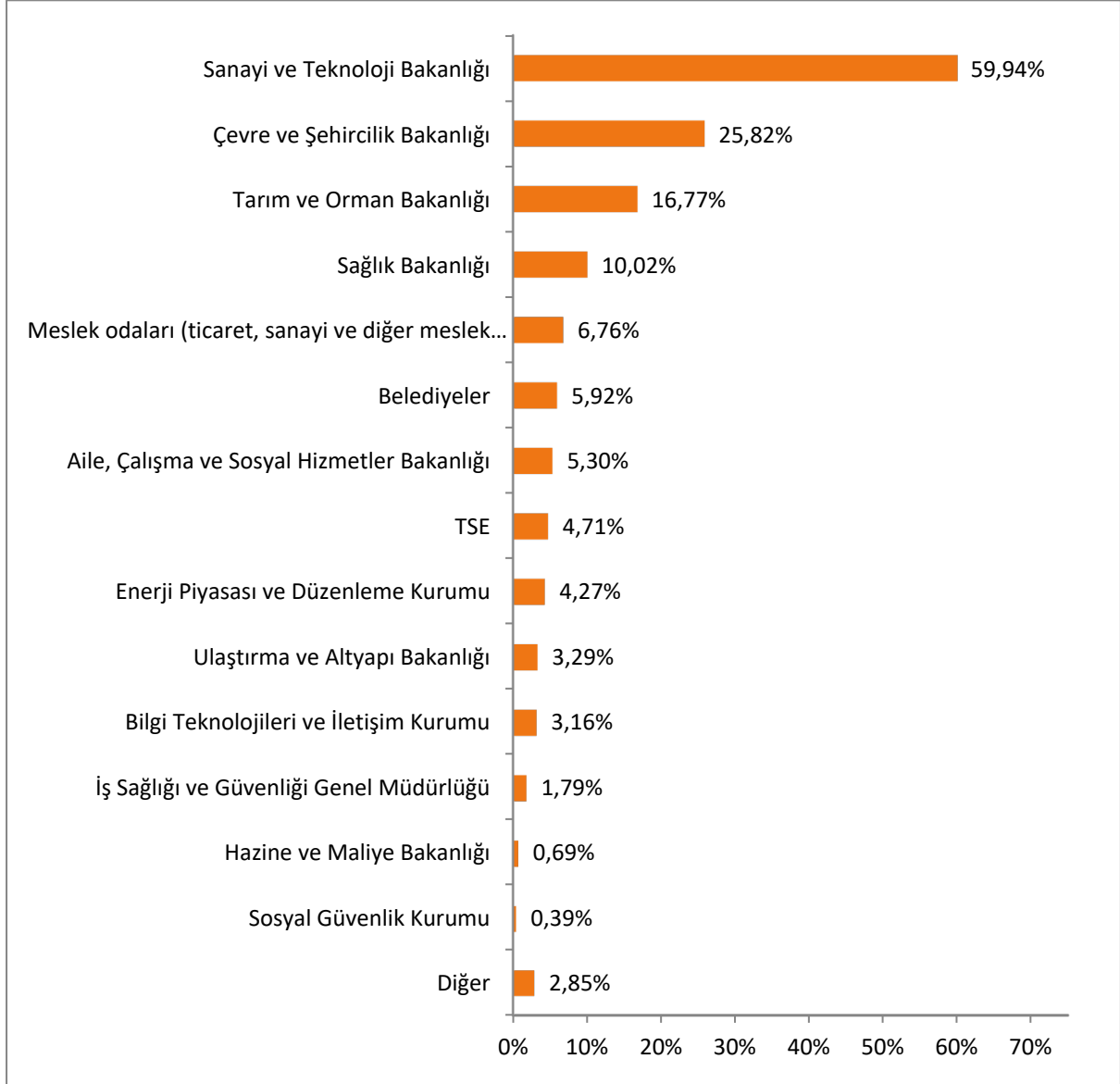

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Grafik 16

Faaliyet gösterdiğiniz sektörde hangi kuruluş/kuruluşlar yetkilidir? (2019)

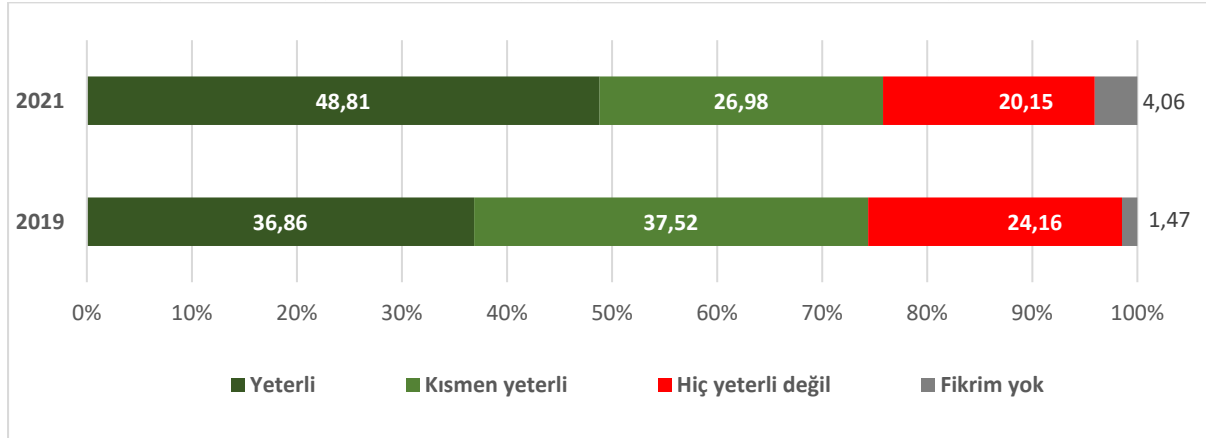
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimini yeterli buluyorlar mı?

Hemen her 5 yöneticiden 4'ü, piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerini yeterli bulduğunu belirtiyor. 2019 ile karşılaştırıldığında ise hem yeterli bulanların oranında (%76'dan, %80'e), hem de yeterlilik derecesi açısından olumlu anlamda bir gelişme olduğu ("yeterli" bulanlar %37'den %49'a) görülmüştür. Yeterli bulma düzeyinin, büyük ölçekli kuruluşlar arasında daha fazla olduğu gözlenmektedir. Bu konuda, gerekli denetimlerin yapılmadığını düşünenlerin en yaygın olduğu kesim ise "kimyasal ürünlerin imalatı" sektöründe faaliyet gösteren yöneticilerdir.

Grafik 17

Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerini yeterli buluyorlar mı?

Tablo 16

Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerini yeterli buluyorlar mı? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmda)

	Yeterli	Kısmen yeterli	Yeterli bulanlar TOPLAMI	Hiç YETERLİ DEĞİL	FİKRİM YOK	TOPLAM
İşyeri büyüklüğüne göre;						
Küçük	47,63%	26,77%	74,40%	21,62%	3,98%	100,00%
Orta	52,36%	27,37%	79,73%	16,08%	4,19%	100,00%
Büyük	56,98%	29,96%	86,94%	7,83%	5,23%	100,00%
Bölgelere göre;						
İstanbul	48,15%	26,46%	74,61%	18,41%	6,98%	100,00%
Marmara (Diğer)	51,78%	28,65%	80,43%	16,33%	3,24%	100,00%
Ege/Akdeniz	49,64%	24,43%	74,07%	23,44%	2,49%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	47,28%	28,91%	76,20%	20,86%	2,94%	100,00%
GENEL	48,81%	26,98%	75,79%	20,15%	4,06%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 17

Ürün Güvenliği kapsamında gerçekleştirilen piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerini yeterli buluyorlar mı? (Sektörlere göre)

	Yeterli	Kısmen yeterli	Yeterli bulanlar TOPLAMI	HİÇ YETERLİ DEĞİL	FİKRİM YOK	TOPLAM
Faaliyet alanına göre;						
Tekstil, Hazır Giyim, Deri	46,36%	29,94%	76,29%	21,84%	1,86%	100,00%
Gıda	44,57%	33,22%	77,79%	21,09%	1,12%	100,00%
Ana metal sanayii	48,19%	29,36%	77,55%	15,67%	6,79%	100,00%
İnşaat, inşaat malzemeleri vb.	42,46%	29,89%	72,35%	24,65%	3,01%	100,00%
Diğer makine ve teçhizat imalatı	59,62%	21,05%	80,67%	12,40%	6,93%	100,00%
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	54,99%	11,83%	66,82%	24,70%	8,48%	100,00%
Otomotiv, oto yedek parça vb.	54,88%	23,72%	78,61%	18,77%	2,62%	100,00%
Mobilya/Dekorasyon	40,72%	30,21%	70,93%	22,81%	6,26%	100,00%
Diğer	52,09%	23,21%	75,31%	19,84%	4,85%	100,00%
Grand Total	48,81%	26,98%	75,79%	20,15%	4,06%	100,00%

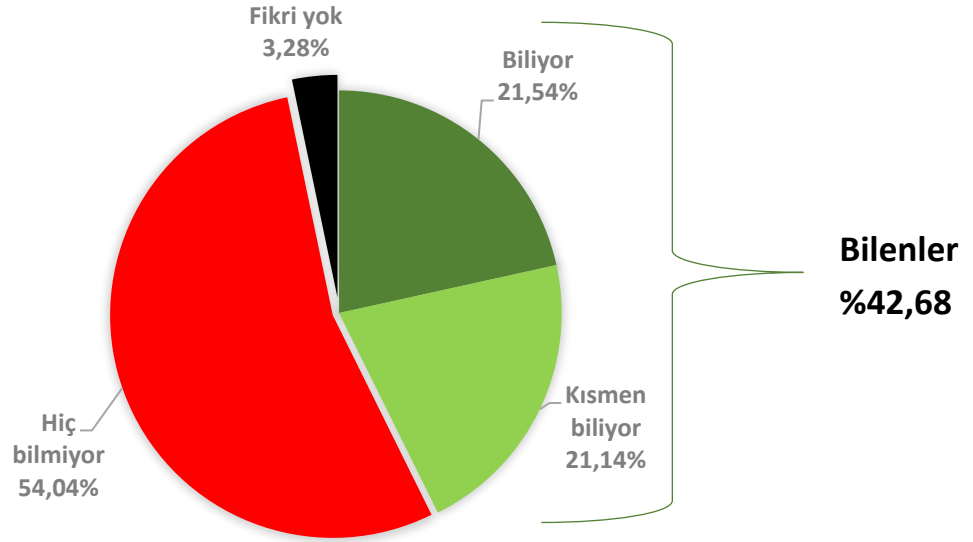
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Piyasa gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyorlar mı?

Araştırma kapsamına giren firma yöneticilerine “Piyasa Gözetimi/denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Kitlenin %43’ü, “piyasa gözetimi, denetimi ve ithalat denetimleri” arasındaki farkı bildiğini beyan ediyor. Bunların da hemen hemen yarısı tümüyle değil, ancak kısmen bildiğini söylüyor. Bu oranlar neredeyse 2019 yılı oranları ile benzerlik sergiliyor. Öte yandan bu farkı bildiğini beyan edenlerin oranı büyük ölçekli işletmelerde %59’a kadar çıkıyor.

Grafik 18

Piyasa Gözetimi ve Denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?

Tablo 18

Piyasa Gözetimi ve Denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz? (işyeri büyüklüğü ve bölgesel ayırmda)

	Ev biliyorum	Kısmen biliyorum	BELENLER TOPLAMI	HİÇ BİLMİYOR	FİKRİ YOK	Toplam
İşyeri büyüklüğüne göre;						
Küçük	20,17%	20,12%	40,29%	56,30%	3,41%	100,00%
Orta	26,23%	23,72%	49,95%	47,29%	2,77%	100,00%
Büyük	28,03%	31,09%	59,12%	37,82%	3,06%	100,00%
Bölgelere göre;						
İstanbul	22,33%	22,84%	45,17%	50,98%	3,85%	100,00%
Marmara (Diğer)	18,37%	19,41%	37,78%	61,43%	0,79%	100,00%
Ege/Akdeniz	19,99%	19,79%	39,79%	58,56%	1,66%	100,00%
Karadeniz/Anadolu	23,67%	21,50%	45,16%	49,49%	5,35%	100,00%
GENEL	21,54%	21,14%	42,69%	54,03%	3,28%	100,00%

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu konuda en bilgili kesim, gıda ve otomotiv sektörü yöneticileri oldu.

Tablo 19

**Piyasa Gözetimi ve Denetimi ve ithalat denetimleri arasındaki farkı biliyor musunuz?
(Sektörlere göre)**

	Evet biliyorum	Kısmen biliyorum	BELENLER TOPLAMI	HİÇ BİLMİYOR	FİKRİ YOK	Toplam
Faaliyet alanına göre;						
Tekstil, Hazır Giyim, Deri	25,40%	17,96%	43,37%	52,60%	4,03%	100,00%
Gıda	27,80%	20,74%	48,53%	50,60%	0,87%	100,00%
Ana metal sanayii	14,78%	20,77%	35,55%	61,78%	2,67%	100,00%
İnşaat, inşaat malzemeleri vb.	15,36%	25,25%	40,61%	50,93%	8,47%	100,00%
Diğer makine ve teçhizat imalatı	10,73%	13,31%	24,04%	74,60%	1,35%	100,00%
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	19,77%	25,71%	45,48%	52,47%	2,05%	100,00%
Otomotiv, oto yedek parça vb.	31,05%	25,33%	56,38%	41,47%	2,14%	100,00%
Mobilya/Dekorasyon	22,78%	16,42%	39,20%	55,96%	4,84%	100,00%
Diğer	22,68%	24,77%	47,45%	49,26%	3,29%	100,00%
Grand Total	21,54%	21,14%	42,69%	54,03%	3,28%	100,00%

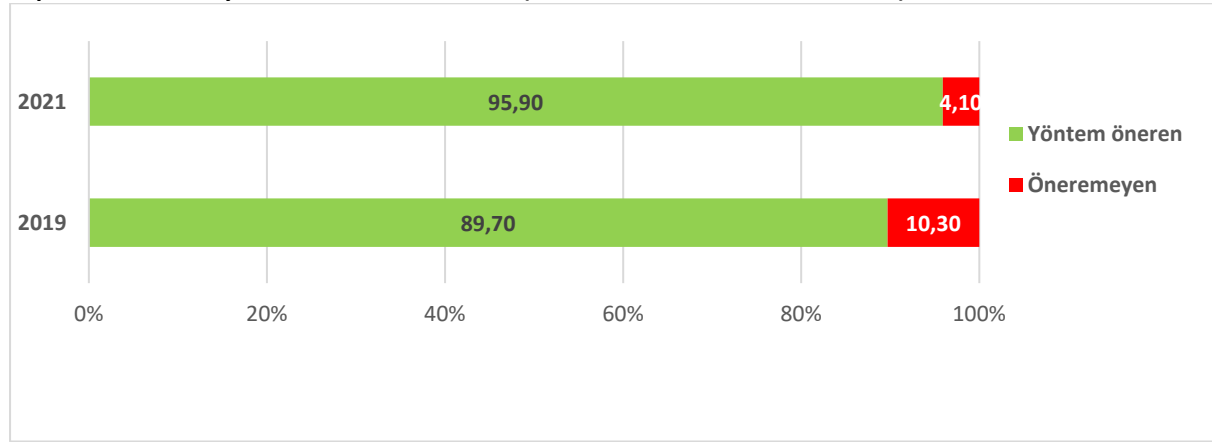
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Yöneticilere göre, ne tür caydırıcı yöntemler kullanılmalıdır?

Firma yöneticilerine “Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Öncelikle bu konuda fikir beyan edilip edilmemesi de önemli hususlardan birini oluşturmaktaydı. Bu açıdan bakıldığında, herhangi bir yöntem önerenlerin oranında 2019 yılına oranla belirgin bir artış gözlenmiştir. Artış, yalnız fikir beyan edenlerde olmamış aynı zamanda önerilen yöntemlerin belirtilme düzeylerinde de **önemli bir artış** olduğu gözlemlendi. Önerilen en belirgin yöntem ise **“cezalar daha yüksek olmalı”** biçiminde olmuştur ki aynı cevap 2019 yılında da ilk önce belirtilen öneriydi.

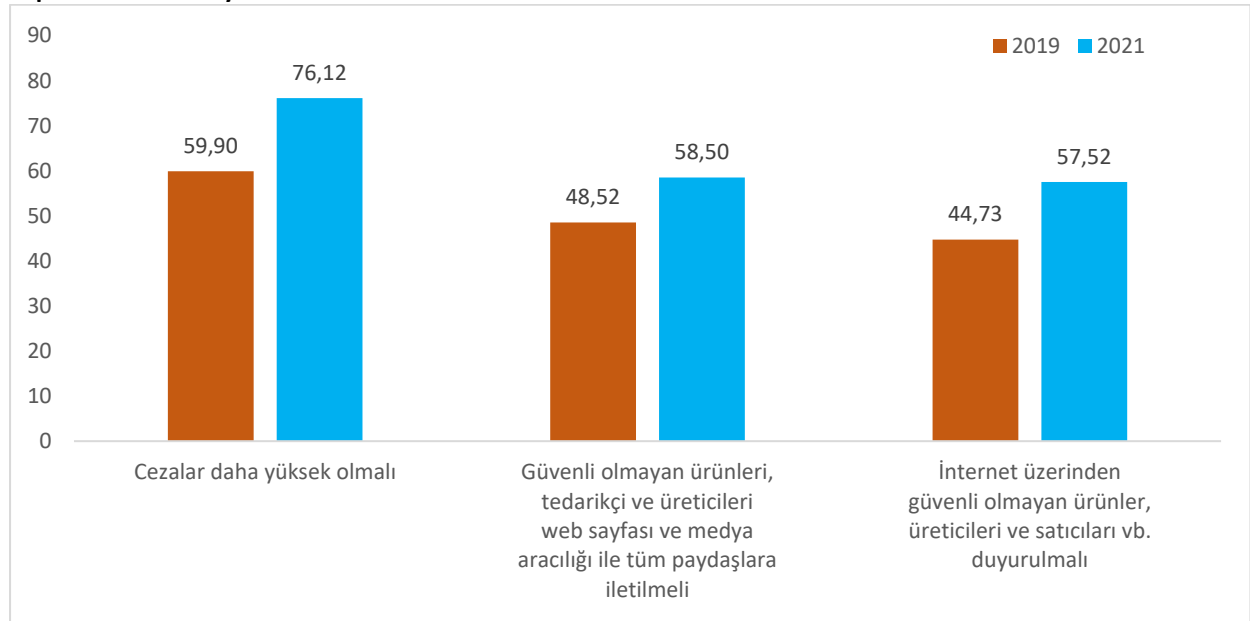
Grafik 19

Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır? (YÖNTEM ÖNEREN/ÖNEREMEYEN)

Grafik 20

Sizce güvensiz ürünleri piyasaya süren iktisadi işletmecileri caydırmak için piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında ne tür yöntemler kullanılmalıdır?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

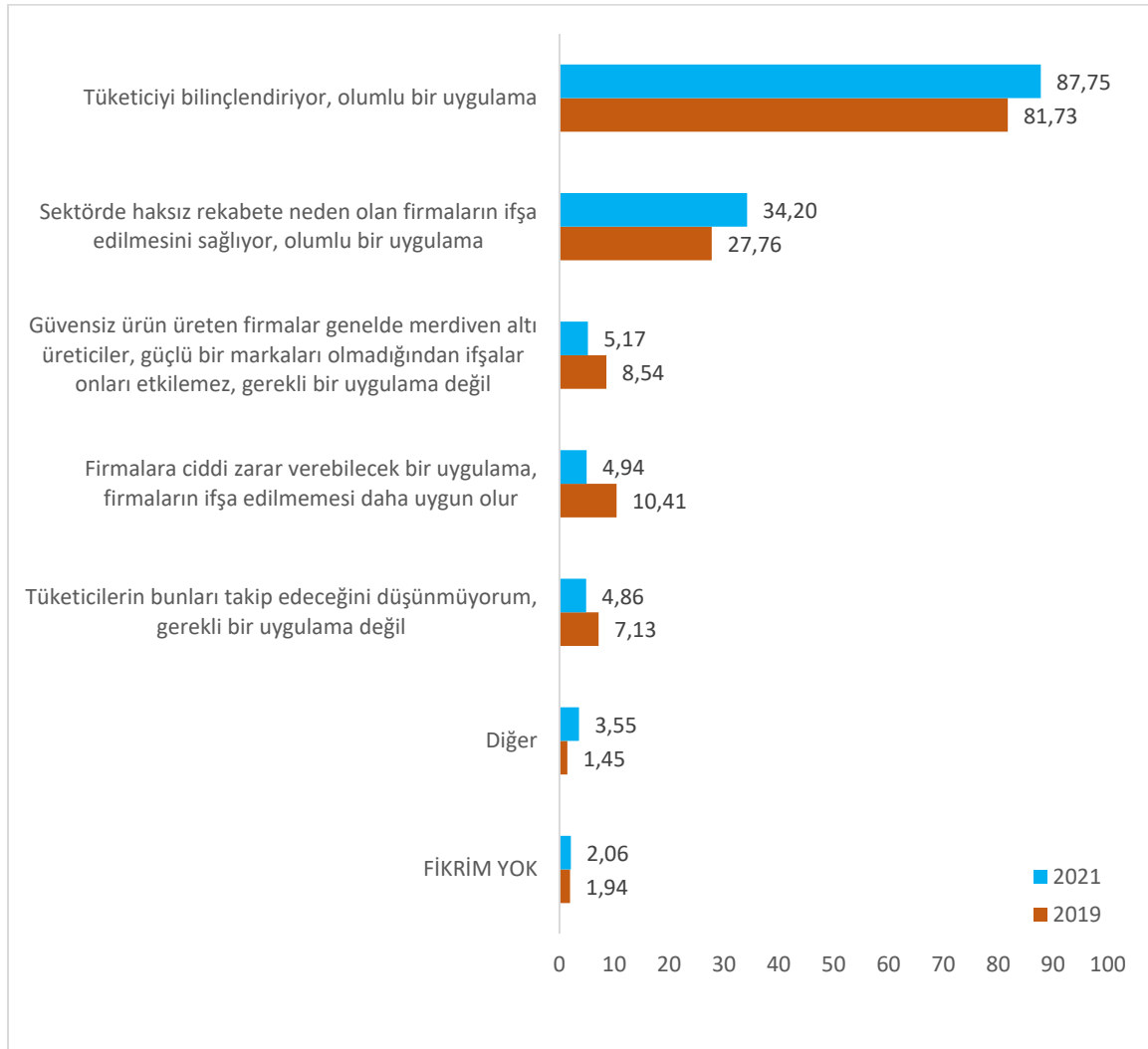
Güvensiz olduğu düşünölen ürün ve üretici firmanın kamuoyu ile paylaşılması konusundaki düşönceleri

Firma yöneticilerine “Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünöyorsunuz?” sorusu yöneltölmüştür. Öncelikle kitlenin büyük bir bölümü, tüketiciyi bilinçlendirmesi açısından kamuoyuyla paylaşılma uygulamasını doğru buluyor. Bu oranda 2019 yılına göre bir **artış da söz konusu**. Öte yandan kamuoyuyla paylaşmayı, haksız rekabeti önleme açısından da olumlu bulanlar var (%34) ki bu oran da 2019 da %27 iken 2021 de %34’ e çıkmış durumda.

2019’a göre önemli bir oranda azalmış olsa da, sınırlı bir kesim (yaklaşık %5) işletmelere zarar verdiğini düşünerek ifşayı olumlu bulmuyor.

Grafik 21

Güvensiz olduğu tespit edilen ürün ve üretici firma bilgilerinin kamuoyu ile paylaşılması konusunda ne düşünöyorlar?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

KULLANILAN SORU FORMU

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İyi günler, adım Sizi Perlego Araştırma'dan arıyorum. Ticaret Bakanlığı adına, ÜRÜN GÜVENLİĞİ konulu bir anket çalışması yürütüyoruz. 5 dakikanızı alacak bu çalışmaya katkı vereceğiniz için şimdiden teşekkür ederiz.

1. Firmanız kaç yıldır faaliyet gösteriyor?

- 1() 1-3 yıl
2() 3-10 yıl
3() 10 yıldan fazla

2. Firmanız hangi sektörde faaliyette bulunuyor?

- 1() Ağaç İşleri, Kağıt ve Kağıt Ürünleri
2() Cam, Çimento ve Toprak
3() Elektrik ve Elektronik
4() Enerji
5() Gıda
6() İnşaat
7() Kimya, Petrol, Lastik ve Plastik
8() Maden
9() Otomotiv
10() Tarım, Avcılık ve Balıkçılık
11() Tekstil, Hazır Giyim, Deri
12() Metal İşleri
13() Kozmetik
14() Tıbbi cihaz
15() Oyuncak, kırtasiye ürünleri
16() Kimya, petrol, lastik ve plastik
17() Makinalar
() Diğer :.....

3. Firmanızın ana faaliyet alanı/alanları nelerdir? (BİRDEN FAZLA İŞARETLENEBİLİR)

- () Üretici
() Dağıtıcı
() İthalatçı
() İhracatçı

4. Firmanızda hangi pozisyonda görevlisiniz? (Birden çok şık seçilebilir)

- 1() Üst Düzey Yönetici/Firma Sahibi
2() Üretim Sorumlusu
3() Mühendis
4() Diğer:.....

5. Faaliyet gösterdiğiniz sektöre ilişkin ürün güvenliği konusunda herhangi bir mevzuat hazırlık çalışmasına firmanız tarafından katılım sağlandı mı?

- 1() Evet
2() Hayır

6. Uygunluk değerlendirmesi (test ve belgelendirme hizmetleri) hakkında bilginiz var mı?

- 1() Evet
2() Hayır

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

7. Uygunluk Değerlendirmesi Derneği'ni (UDDER) biliyor musunuz?
1() Evet biliyorum
2() Hayır bilmiyorum
8. Onaylanmış Kuruluşlar hakkında bilginiz var mı?
1() Evet
2() Hayır
9. Son 5 yıl içinde herhangi bir uygunluk değerlendirmesi kuruluğu ile çalıştınız mı?
1() Evet çalıştık
2() Hayır çalışmadık →SORU 12'ye ATLAR
3() Konu hakkında herhangi bir bilgim yok →ANKET SONLANIR
10. Uygunluk değerlendirmesi sonucu ürünleriniz hiç uygunsuz veya güvensiz bulundu mu?
1() Evet
2() Hayır
3() Konu hakkında herhangi bir bilgim yok
11. Uygunluk değerlendirmesi kuruluşlarından aldığınız hizmetten ne kadar memnunsunuz?
5() Çok memnunuz
4() Memnunuz
3() Ne memnun ne de değiliz
2() Memnun değiliz
1() Hiç memnun değiliz

(SORU 9'da HAYIR DİYENLERE SORULUR)

12. Herhangi bir uygunluk değerlendirme kuruluğu ile çalışmama sebebiniz aşağıdakilerden hangisidir?
(Birden çok seçenek seçilebilir)
1() Uygunluk değerlendirme kuruluşlarını yetersiz ve uygunsuz buluyorum
2() Uygunluk değerlendirme prosedürlerini karışık buluyorum
3() Uygunluk değerlendirme ücretlerini yüksek buluyorum
4() Uygunluk değerlendirmesinin ürün güvenliğine ilişkin olmadığını düşünüyorum
5() Uygunluk değerlendirmesi işlemlerini firma içerisinde gerçekleştiriyoruz.

Bu doküman Avrupa Birliği finansal yardımıyla oluşturulmuştur. Bu yayının içeriğinden sadece Norm Consulting Danışmanlık konsorsiyumu sorumlu olup hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.